

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 13. Baptizandi à quibus exuerentur, & quandiu nudi persisterent, deque initio, & causa nudittis abrogandæ, & vhi illa etiam nunc duret.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

nuditatem in baptismo statuendi, ex S. Chry-
sostomo homil. 6. in cap. 2. Epist. Paulinae Col-
lossi colligi potest: ubi nuditatem Adæ, & quæ
in baptismo erat, declarans, vtrique dicitur
rationem assignat: *aduenit, inquit, Deus pro
nuditatis, & illic nuditas: sed illic quidem passus
casset, nuditatus fuit, quoniam peccavit: hic
nudatur, ut liberetur.* Hac quippe nuditate
tam homines fatebantur, se diuina gratia,
omnibus donis spiritalibus spoliatos esse:
ab hac nuditate liberati, per sui demissionem
cælestibus donis, ac gratia cumulati impo-
rentur.

Quinta
nuditatis
causa fuit,
ut nos ante
baptismum
Dei gratia
nudos esse,
demonstra-
rent.

*Baptizandi à quibus exuerentur, & quando
persisterent; de que initio, & causa nudi-
tis abroganda; & ubi illa
etiam nunc daret.*

C A P. XIII.

ESt autem hoc loco diligenter à lecto-
re obseruandum, diuersa ratione sexum
lem, ac fœmineum vestibus exutum fuisse.
tenim mulieres, quo pudicitia, & honestas
consulerent, sine ministri opera, sibi ipsas
stem auferrebant. Quod indicauit S. Grego-
rius Epist. supra citata ad Bonifacium Pontifi-
cem de tumultu à Theophilo contra se extor-
to, in hæc verba: *mulieres, quæ intra Ecclesiam
baptizarentur, sese veste nudauerant, per id tem-
poris nuda fugiebant, metu acerbißima huius conuen-*

Mulieres
sine mini-
stro exue-
bantur.

impulsa. At viri, quanquam in priuato
 baptismo, qui extra Ecclesiam, necessitate po-
 pulante, conferebatur, nonnunquam ipsi se
 exuebant: sicut patet exemplo S. Basilij Magni
 apud Amphilochium de vita ipsius, cum in-
 quit: *urgensque cum tremore, suis se vestibus spo-*
liat, unaque cum illis veterem exuit hominem: ta-
men, si publicè, ac statis temporibus Paschatis,
& Pentecostes fiebat, à Hierarcha, & clericis
solennter exuebantur: ita vt Episcopus ipse
cingulum, reliquas vero vestes clerus inferior
extraheret. Nec mihi valde laborandum, vt
maior fidei testimonia adducam. Nam B. Dio-
nysius Areopagita vir omnium, qui scripserit,
in baptismi ritibus recensendis diligentissi-
mus, hanc rem totam ferè ante oculos ponit
lib. de Eccles. Hierarch. ca. de bapt. vbi scribit:
sacram effundit precem, quam cum omnis secum Ec-
clesia terminauit, discingit quidem ipsum Antistes,
& ministrorum manibus exuit, rursus ibidem, cù
explade vestes ministri detraxerunt, tum sacerdotes
sacrum unctionis oleum asserunt, &c. quem locum
Eliaz Cretenensis in Orat. 4. Greg. Nazianz. præ-
clare imitatus, haud obseurum eiusdem rei te-
stimonium reliquit hoc pacto in diuino nostro
textu, quemadmodum sacerrimus Dionysius inquit,
ad sacerdotem quidem is adducitur, qui spiritali re-
generatione donandus est, ipse autem & pedes eius,
adhibita ministrorum eorum, qui ad hoc constituti
sunt, opera, calcis nudat, & corpus uniuersum dete-
git, quibus ex verbis clarè intelligimus, cum
exuendi modum vsq; ad tempora Eliaz Creten-
sis durauisse. Et, si eadè diligèter consideremus

Viri in bap-
 tismo pub-
 lico, & fo-
 leanni ab E-
 piscopo, &
 clericis
 exuebantur
 & quomo-
 do,

Diaconorum opera Episcopi baptizandos exuebant.

haud dubium est, quin Episcopi ad baptizandos exuendos Diaconorum opera uterentur quoniam *ministri* nomen, cuius sibi meminit Diaconi voce solo idiomate differi, quare hoc ipsum & ex Beato Dionysio Archiepiscopo colligitur, qui eadem *ministri* voce vult, clarins etiam ab incerto Authore in eodem S. Dionysium traditum est: qui cap. a. Eccl. Hierarch. sic scribit: *obstruendum est, non laicos solos detrahere solitos fuisse vestes us, quibus utebantur, presbyteros vero fecisse reliqua, ut non solum expressa Diaconorum mentio eorum etiam diuersa presbyteris munera assignantur.* (sic S. Dionysius loco secundo presertit) quod indicat exuendi ritum ad solandos conos pertinuisse. Ex quo tamen nolumus, Episcopum ab exuendi munere excludisse se, nam Diaconi sic vestes baptizandos exuebant, ut extrahendi initium ab Episcopo haberet, quemadmodum ex S. Dionysio, & S. Cretensi supra probauimus. Hæc autem de Episcopi, & Diaconorum opera in baptizandis exuendis dicta sunt, ad solam Græcorum consuetudinem referimus: quod ceteros in Græcia eum egerint, nam apud Latinos puto baptizandum sine alterius ministro exutum fuisse, & cur putem, non possum; tum quia diuersæ Episcopi, & Diaconorum operæ nullibi mentio fit: tum etiam, quod in vita S. Laurent. Archileu. quam ex antiquis manuscriptis codicibus depromptam, Laurentius Surius publici iuris esse voluit, Laurentius, notæ nobilitatis, & potentia vir, ab eorum

Baptizandos exuendi initium fiebat ab Episcopo.

Apud Latinos minister sine alterius opere baptizandum exuebat.

qui a quæ benedixit, veste spoliatus fuisse legi-
 tur. *benedixitque* (inquit Surius) *aquam, & cum*
carississet eum, sudat super caput eius. Ex quo sequi
 videtur, cum minister aquæ benediceret, bap-
 tizandos à ministro exutos fuisse. nisi malimus
 hoc exemplum ad necessitatem referre. sicut
 de S. Basilio ante dictum est. quo posito, credē-
 dum erit, Diaconorum opera vtendi consue-
 tudinem, quā in Græcia viguisse probauimus,
 Latinis communē fuisse. De quo, quia nobis
 non cōstat, lector iudicet, vt velit. Verū, si cau-
 sam quare viri in baptismo ab aliis exuerentur,
 cōiecturis assequi luber, nulla certē alia nobis
 aptior, & commodior videtur, quam vt signifi-
 icaretur, hominem ad Dei gratiam, quæ in ba-
 ptismo datur, consequendam se suis viribus præ-
 parare non posse: verum diuino egere auxilio:
 quod per op^o ministrorū Dei nobis indicatur.
 quæ ratio quamuis etiam mulieribus faueret;
 tamē honestas, & pudor præhabitus est. A quo-
 eniq; autē baptizandi exuerentur, nulli dubiū
 est, quin ad ipsam vsq; vnctionem, quæ in ver-
 tice fiebat, spoliati, & nudi persisterent. Nam
 & nudos sacro chrismate vnctos fuisse, suo lo-
 co probabimus: & post baptismū rursus indu-
 tos fuisse, qui mox nudi vngendi erant, vix ra-
 tioni consentaneum videtur. Itaq; diu simplex
 antiquitas eos, qui baptizandi erant, sine veste
 ad laucrū exposuit. donec, malitia ad cumulū
 aucta, propter offensionis & flagitij periculū,
 in plerisque occidentis solis partibus omnino
 sublata est. Quod post tempora S. Bern. anno
 fere à Christi ortu MCXL. cōtigisse, qui nullā
 sit.

S l ij

Incertum,
 an Latini in
 baptizadis
 exuendis
 Diaconorū
 opera vte-
 rentur.

Causa, cur
 viri à mini-
 stris exue-
 rentur

Quare mu-
 lieres ab a-
 liis non
 exuerentur.

Baptizati
 nudi persi-
 stebant vs-
 que ad vn-
 ctionem.

Nuditatis
 in bap-
 tismo ritus
 cur & quā-
 do sublatus
 sit.

Consuetudo baptizandi nudandi in Gallia, Germania, Aethiopia, & Graecia durat.

eius mentionem apud scriptores non penitus inuenit, facile intelligit. In Germania, & Gallia, atque in Oriente, praesertim apud Aethiopes, & Graecos vetus consuetudo adhuc durat. quorum priora non minus antiquorum multorum, qui in Gallia, & Germania diu commorati, earum regionem moresque prime tenent, fide, ac sermone mihi cognita penitusque perspecta, quam a Iohanne Iacobo Salisburgensi Archiepiscopo in Manualibus rochorum, & aliorum curam animarum habentium de sacrament. baptismi. ca. 5. & 6. auctore Ordinis baptismi secundum ritum Aethiopum tradita sunt. Vltimum vero ex istis apparet, quia Contemplator in S. Dionysio Areop. alique posterioris saeculi, illius mentionem fecerunt.

Eos, qui baptizabantur, fuisse ieiunos, eoque etiam pueros obstrictos esse; & cur, quandoque ieiunandi consuetudo deserit.

CAP. XIV.

DIu etiam in Ecclesia mos fuit, ut quis lustralibus abluendi erant, corpora ad vespertinam horam religio sa media coacerent. Nec dubia res: auctor est B. Linus primus post Petrum Romanae Ecclesiae Pontifex, de Passione S. Pauli (quamuis alij de eius fide perperam dubitent) Centurionem, & pro-